

REDACTIA

Arad, Deák Ferencz-utca nr. 20.

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe un an . . . 20 cor.
pe 1/2 an . . . 10 „
pe 1/4 an . . . 5 „
pe 1 lună . . . 2 „
N-rii de Duminecă pe an
4 coroane.

Pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Manuscrisuri nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deák Ferencz-utca nr. 20.

INSERTIUNILE:

de un șir armond: prima dată 14 bani; a doua oară 12 bani; a treia oară 8 b. de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele, cât și insertiunile sunt a se plăti înainte în Arad.

Scrisori nefrancaute nu se primesc

TRIBUNA POPORULUI

Stat de export.

(sb.) Nu ne mai putem plânge. Statul face progrese uimitoare. „Budapesti Hirlap“ în numărul său de Duminecă la locul prim ne arată, că în fine eată-ne și noi: stat de export. Avem anume și noi o marfă, în care avem un comerț de export „per excellentiam“ înfloritor: comerțul de femei.

Un curios fenomen prezintă presa maghiară. Când pe un scurt timp se face liniște în jurul singurei sale preocupări: maghiarizarea cu ori ce preț, când astfel intră în câte un moment de luciditate, desvélue singur ea lucruri de tot triste. Atunci se dau pe față miseria care de care mai îngrozitoare și fără pareche în statele Europei. Atunci fanfaronadele se ved cât preț au și frasa de mare putere ce beție de cuvinte caraghioasă e! Atunci vin la ordinea zilei socialiștii, emigrările cu miile a locuitorilor, alungați dela vetrele lor de foame și nefericiri, și acum în urmă ceva nou: rușinosul comerț de femei. S'ar părea că stereotipa temă a politice de maghiarizare se discută tocmai pentru acei cuvânt până la atâta banalitate, pentru-că este singura despre care se poate scrie lucruri bune și frumoase — afirmativ progresul aci e constant, — incolo ori-ce subiect este trist și deprimator. Și apoi așa e omul, se ocupă mai bucaros de lucrurile cari-l înveselesc.

Statisticeste chiar — deși rușinosul comerț de femei se face pe ascuns, în umbra legilor, — s'ar pute documenta, că nicăiri în Europa nu este teren atât de prielnic pentru acest soi de negustorie ca în Ungaria. Abstrăgând dela comerțul intern de care nu se ocupă „Bud. H.“ dar pe acesta îl știm noi cât de rentabil e, supra producțiunea în acest

soiu e atât de mare, încât prevedem cu înbelșugare exigențele întregului continent. Localurile publice și borddele orașelor mari din toate statele Europei și Americii, sunt pline de femei perdute, proveniențe din Ungaria, cunoscute în străinătate sub numele de madzarli ori hungară.

„Bud. H.“ în fața acestui lucru, ce constituie o rușine și pentru veacul acesta de lumină, cere ca guvernul pe cale administrativă să ieie grabnice măsuri pentru a-i pune capăt.

Dar să vedem de ce folos pot fi măsurile ce le propune „B. H.“ legislativei țerii?

Poate-se oare, fie pe cale administrativă, prin măsuri polițiale, fie prin legi speciale, ori măsuri internaționale sana lucrul acesta? Noi nu o credem!

Căci ce le mână pe aceste nefericite pe povârnișul prapastiei sigure? Ce le face să-și parăsească strămoșescul pământ, să cerce necunoscutul, și să se arunce în vârtejul unei vieți cazute și păcătoase? Ne vine cu greu a crede ca altceva, decât lipsa. De sigur dacă patria lor le-ar putea hrăni și îmbraca, dacă le-ar putea procura minimalul existenței, nu am avea și astă plagă pe lângă celelalte multe. Ori și atunci? Se poate că și atunci....

O stricăciune mare a străbătut moravurile masselor cu deosebire în orașele noastre. Insuficiența creșterii religioase, înlocuirea spiritului creștinesc cu percepțiile false ale culturii moderne și peste tot, lipsa de ideal moral ce există în țeara aceasta, a produs cu deosebire în aceste straturi o degenerare morală și etnică îngrijitoare. Ani de zile nimeni nu s'a îngrijit de împedcarea acestui curent bolnăvicios; dincontra, legislativa noastră însași l'a favorizat, une ori înconștient prin înființarea de opere le-

gislative premature, pentru cari țeara aceasta nu era destul de coaptă, ca de ex. legile politice bisericești, altele ori conștient favorisând — fiindcă astfel îi cereau interesele, — elementul ovroesc, element plin de germeii corupției și a distrugerii morale.

Eată de ce măsurile pe cari le propune „Bud. H.“ nu vor opri lavina ce se lățește tot mai mult, nu vor sana nici măcar în parte reul de care se plânge. A urmări pe cumpărătorii de suflete, a mobiliza geandarm și finanț care să-i caute, să-i erueze, a-i lovi apoi cu asprimea legii, a te opri la aceste măsuri, înseamnă a nu-ți da seamă de cauza ci numai de efect și prin urmare a nu ajuta în definitiv mai nimic.

Îmbunătățească-se însă referințele de trai prin ușurarea sarcinilor ce apasă azi mai greu pe cel sărac; nu să risipească banii publici pentru lucruri utopice ci întrebuițeze-se pentru înlesnirea traiului vieții locuitorilor, revină apoi, guvern și societate, la izvoarele percepțiilor morale creștinesce de care atât de mult s'au îndepărtat, — singurile precum a zis și la Aachen împăratul Wilhelm — vecinice fericitoare pentru popoare cât și pentru indivizi, se va delatură astfel cauza și atunci întreprinderea „Exporteur pour l'Orient“ nu va mai fi la noi marfă. Adevărat, nu vom mai fi nici stat de export, dar vom fi, credeam, mai fericiți.

Dela comitat. Proto-notarul comitatului Arad în absența vice comiteului a convocat congregația comitatensă la ședința extraordinară pe 1 August n. a. c. Programul adunării e compus din 7 puncte cu 60 de agende.

Prorogarea congresului din Carlovetz. Congresul din Carlovetz Sâmbătă a fost prin rescript regal prorogat pe timp nedeterminat.

Foaia oficioasă în numărul de Duminecă publică următoarele:

„Majestatea Sa împăratul și regele apostolic prin rezoluțiunea sa preadată din 15 Iulie, s'a îndurat prea grațios a permite comisariatului regesc prorogarea pe timp nedeterminat a congresului gr-or național bisericesc sârbesc.“

Din Carlovetz se anunță, că comisariatul regesc alaltăieri a plecat de acolo. Comisarul la mai multe ocașuni și-a exprimat mulțumirea față de activitatea congresului și sinodului episcopesc. Membrii congresului încă au plecat, cei mai mulți.

Modalități...

Ziarele budapestane publică toate o știre din T. St.-Martin care începe astfel:

„In urma mișcărilor continue ale ultraștilor naționaliști, s'a dovedit că numărul actual al gendarmilor nu mai este îndestulător...“

Și la urmă concludia:

Se vor înființa noui posturi de geandarmi în vre-o patru comune, cari toate la oaltă nu credem să aibă o mie de locuitori...

Cum se mișcă în continuu ultraștii naționaliști, nu se spune. Știm însă cu toții, că tocmai din acele părți ale țerii, locuitorii emigrează în masă și nu de mult „Magyarország“ scria că dacă nu se vor lua măsuri de îndr-p-tare a situațiunei economice, căci sărăcia este cauza emigrărilor, bărbații numai pe bani se vor mai arăta printre Slovaci din Nordul țerii. Ceilalți sunt duși în — America.

Cu cine conspiră deci și primejduesc existența statului șefii ultraști?

La aceasta de sigur nu va răspunde nici un ziar maghiar, după cum nu va spune nimeni nici cum patru ori cinei geandarmi pot garanta existența statului...

Nici nu e aci de altfel vorba de adevăr. Nu sunt p'acolo „ultraști“ na-

PETRU CAZACUL.

DE IOSIF POPESCU.

IV.

Trădare.

(Urmare).

— »Stăpâne«, începî Lambru, »iartă, că înainte de a desvél motivele pasului meu, să spun câte-va cuvinte despre trecut. — Voiu fi foarte scurt,« adăogă el, vîzînd, că Aron încruntă sprânceana. — »Eu sunt născut în reședința Sultanilor din părinți scăpătați. Tatăl meu era odată aproape de a se sinucide de miseria și a ne lăsa pe mama și pe mine muritori de foame. Atunci însă o mână puternică i-se întinse și respândi darurile sale asupra nenorocitei noastre familii. De aci înainte eram scutiți pentru totdeauna de chinurile lipsei. Când tatăl meu se afla pe patul de moarte, mă chemă la sine și-mi zise: »Fetul meu, dacă mama ta și tu rămâneți într-o stare destul de bună, aceasta aveți să o mulțumiți unui bărbat marinimos. Acest boer mare a murit, dar a lăsat un fiu, care va avea poate lipsă de spriginul oamenilor de inimă. Jură-mi, că-ți vei sacrifica toate puterile fizice și morale pentru a servi pe acest tinăr«. — Eu jurai îndată; tatăl meu înainte de a-și da sufletul îmi spuse numele acelui boer. El bine, fiul binefăcătorului nostru ești Măria-ta!

Deși cuvintele lui Lambru erau foarte simple și naturale, scepticul Aron avu un suris de neîncredere.

— »A!« zise el, »înțeleg; ai voi să intri în serviciile mele?«

Lambru surise cu mândrie.

— »In vicața mea,« zise el, »am fost destul de îndemănat pentru a-mi câștiga avere; nu mă împinge trebuința să lingușesc pe cei mari, dar jurământul mă provoacă să fiu recunoscător binefăcătorilor mei. Acestea le-am spus, Măria-ta, pentru a arăta motivele, din care am făcut ce am făcut. La suirea Măriei-tale pe tron mama mea murise. Eu mă aflam dară singur în Iași, unde mă retrăsesem în obscuritate, pândind momentul, în care s'ar simți lipsa mea. Prin informațiunile mele mă convinsî în curînd, că un complot se urzește în contra tronului, sau poate a vieții Măriei-tale. Intrai în numărul conspiratorilor pentru a urmări pașii lor, și eată, ce am descoperit. Conspiratorii după lungi desbateri au hotărît să rescoale pe Orcheeni și Sococeni, și spre scopul acesta au trimis pe un domnișor Ionașcu să se pună în fruntea lor. Acest tinăr ambițios voește să soscască cu armata pe neașteptate la Iași. Până atunci adunările s'au întrerupt, dar capii conjurațiilor și locuințele lor îmi sunt cunoscute. Ajunge un ordin dela Măria-ta pentru-ca ei să fie aduși aici.«

Aron rămase un moment pe gânduri. El își zise cu neîncrederea omului pățit, că Lambru putea să fie un șarlatan; dar ce putea perde el,

Aron, prin aceasta? Nu-i era iertat să controleze faptele acelui om? De altcum mijlocul cel mai practic era să pună mîna pe acei conjurați adeverați sau presupuși; câte-va capete tăiate nu era să schimbe tare numărul victimelor sale. Cu toate acestea nu voia să-i lase lui Lambru un prea mare merit.

— »Ori-care ar fi, comise, motivele care te-au îndemnat a-mi fi folositor,« zise el, »îți spun drept, că până acum nu mi-ai descoperit lucruri noi. Rescoala Orcheenilor și Sococenilor este un fapt, care mi-s'a relatat de oamenii mei. Hatmanul meu este avisat de mult, și în curînd felonia acelor supuși va fi pedepsită după merit.«

Lambru își mușcă buza de necaz și pâlî, dar se stăpîni curînd.

— »Cât desgre conspirațiune,« continuă Aron, »ea încă îmi era cunoscută în trăsăturile ei generale; numai persoanele, care iau parte la ea, nu îmi sunt deplin cunoscute.«

— »Atunci,« zise Lambru cu liniște, »ved, că Măria-ta ai cunoștință despre toate, și eu pot să mă retrag?« Comisul se inclină cu respect, înecîndu-și furia, și se îndreptă către ușă. Aron i-se părî un adversar mai puțin de desprețuit decât crezuse la început.

Vodă îi făcu se rămână.

— »N'am voit să te vatîm,« zise el cu blîndețe, »arătînd că până acum nu mi-ai descoperit lucruri noi. Aștept faptul cel mai important, numele capilor conspirațiunei.«

ționaliști, ori dacă sunt, ei numai spre binele patriei lucrează. Ci, așa se vede, fibriul vrea să-și dea importanță: să arate că e primejdie și dacă nu se va întâmpla vre-o cataclismă, aceasta este din cauză că el a cerut destul de vreme gendarmii... *Modalitatea îndreptării lucrurilor, aceasta este adică în stat: geandarmii!*

Populația emigrează de sărăcie. Trebuie deci gendarmii — va să zică se îngreunează buclucul — pentru că nu cumva ultraiștii să facă vre-un bucluc.

Pentru-că, mă rog, bucluc este pentru satrapii provinciali ori-ce ar face ultraiștii și ultraist e, ori și cine nu se închină orbește și nu închide ochii în fața fărâșelilor agenților „ideii”...

Astfel chiar „Bud. Herald” dela 20 Iulie publică un lung raport dela Nyitra, în care sub titlu *Bani naționaliști slovaci dă alarmă, că ultraiștii slovaci întemeiază bănci!*

„Acum de curând — se scrie în raport — ultraiștii slovaci întemeiază cu destul succes pilda Valahilor. Au întemeiat, nu de mult, trei bănci...” Arată apoi că în fruntea acestor bănci stau tot ultraiștii, între alții și deputații dietali Veszelyovsky și Kollár. Ceea-ce e foarte natural, căci numai cine are încrederea în cele politice ale poporului poate s-o aibă și în cele economice, ear’ fără încredere absolută nu se poate întemeia banca populară.

Susamintitul raport în același timp când alarmează, mai și denunță, zice că de regula băncile acestea se înființează cu escluderea publicității. În feiul acesta nu pot să intre acolo și „patrioții”. Ba chiar se pune grija deosebită să nu intre.

Se înțelege: pentru șoviniiști este publicitate numai ceea ce apare în fol maghiare și te pomeniști că azi mâne o sa ceară decretarea, prin lege, că publicistica este și rămâne numai ceea-ce poartă pecetea ungurească, ce-i românesc ori slovacesc, n-are valoare!

Astea-ș în statul ungar modalitățile de deslegare a chestiilor importante: geandarmii cari să strejuiască pe cei denunțați (te miri de ce șuchiat!) și năpustire asupra celor cari lucrează în interesul nemaghiarilor! Pentru-că, fără nici o îndoială, Slovacii „ultraiști” cari înființează bănci, fac mari servicii și Slovacilor și patriei. Ori vrea presa maghiară și stăpâni-

rea țerii să nu se înființeze bănci printre Slovaci, ei poporul să fie abandonat pe mâna Ovreilor, să se ajungă la situația din Maramureș, unde Rutenii sunt exploatați ca s’au revoltat până și Ungurii mai cu milă? Vrea ca nici frate pentru frate să nu mai lucreze, ci naționalitățile nici economice să nu mai lucreze, ci să se lase totul în grija prea simpaticilor — geandarmii?

Ar fi și asta o modalitate pentru desființarea sigură și grabnică a nemaghiarilor.

Cestiunea macedoneană.

Vorbund în unul din numeroasele articole ale acestui ziar, despre închiderea școlilor, afirmam cu siguranță că școlile funcționează și că toate cele scrise de „La Roumaine”, sunt pure invențiuni. „Conservatorul” d’arseară publică o corespondență din Monastir în care spune că școala din Durazzo (despre care „La Roumaine” scria că e închisă) funcționează, însă are puțin elevi. Tot așa se va publica în celălalt număr al ziarului „La Roumaine” sunt deschise.

Acum revin la concluzia absurdă la care ajunge „La Roumaine” că prin această publicație autoritățile ne vor persecuta, celelalte naționalități cunoscându-ne planurile, ne vor doborî mai ușor în propaganda noastră și că dl Haret a comis o trădare.

După-ce afirmi că în Turcia fie care funcționar neglijează ordinele date dela centru și că administrația își face de cele mai multe ori de cap fără să ia în considerație interesele statului ci numai interesul ei cum poți susține, că arătarea numărului școlilor lucru deja știut de funcționarul în chestie (doar nu stă degeaba în funcție) îi va da prilej să se opue la deschiderea și funcționarea lor?

Toți funcționarii Turci, ori de câte ori vor să cupească câte ceva, își creiază dificultăți fără nici un motiv (așa e administrația) și când vrea să te sprijinească poate să aducă adversarului tău probe palpabile despre culpabilitatea ta că ei decide cum îi place. Cine nu știe că, d-ru! Tatarchef, șeful mișcării bulgărești dela Salonic, a scăpat cu un simplu exit de câțiva ani grație... gentileții valului?

Corespondența a fost falsificată prin mituirea tuturor micilor funcționari și d-ru!, compromis cu desăvârșire, în complot s’ales cu închisoarea d-și putea să fie condamnat la moarte. Nu tăgăduie influențele străine, dar vreau să spun că nu plata corpului didactic român din partea României poate pune obstacole, căci s’a văzut că într-un loc unde nedisciplina e permanentă în ceea-ce privește administrația nu mai încep mijloace legale sau ilegale. Totul e la discreția lui X. și Y.

Putem cita o sumedenie de exemple de așa natură. Casul lui Magiari, și în ge-

neral al tuturor bățăilor cari le-am provocat noi în biserică spre a le câștiga. Eată deci, că un simplu nume publicat în „Monitorul Oficial” nu-ți decide nici odată pe funcționarul turc, ca să-și sporească și s’o execute. Lui îi trebuie altceva. Cât privește acușările, ce ni-le vor a face celelalte naționalități, față cu diferitele instanțe judecătorești, nici nu trebuiesc menționate. Nu te poate acușă cineva de un lucru când d-ta însuși îi susții, căci știi că ești în perfectă regulă și mergi cu fruntea seacă fără să-ți pese de nimeni!

Mai departe „La Roumaine” spune că ni-s’au cunoscut planurile (?) de către bulgari, greci etc. Ce planuri? Noi nu avem decât un singur plan, acela de a ne însuși în limba noastră maternă, dezvoltându-ne pe tărîmul național. Cum până acum n’am fost acușăți, și n’am declarat chiar noi de nenumerate ori că școlile noastre sunt înțreținute de statul român?

Dacă e așa, ce plan s’a deștăinuit prin „Monitorul Oficial” când s’a spus că curare școlară are un institutor? și așa mai departe. Grecilor, Bulgarilor li-s’au deșceperit toate planurile și nu li-s’a făcut nimic, (de ce? nu discut) nu nouă ni-s’a vor pune pe deșf căci n’avem nici o politică de agresiune și căutăm să ne dezvoltăm în mod pașnic.

E clar ca lumina zilei, că fapta dlui Haret constituie o laudă pentru d-șă, căci a rupt cu întunerecul și cu meschinăria de până acum câțiva ani, când buclucul se făcea de un simplu funcționar dela curte, care dădea bani fără nici o socoteală băteându-și joc de macedoneni, crezându-și pe toți oamenii interesați. Nu mai încape nici o îndoială, că „era nouă” dela 99 ne-a făcut cel mai mare rău. Starea în care se găsesc școlile noastre, pe care stare dl Haret se silește să o îmbunătățească, nu se datorește măsurilor bune luate de d-șă, ci procedurilor proaste ale unor macedoneni, vanitoși și interesați, cari cred că vîrind chestia noastră în politica partidelor din țară au să ajungă departe mai repede, decât prin muncă cinstită și demnă.

„Secolul XX”.

X. X.

Crisa unei societăți pe acțiuni pentru industrie de lemne.

În cercurile comerciale din comitat a făcut săptămâna trecută mare senzație crisa în care a ajuns în urma insolvenței societății pe acțiuni pentru industria de lemne în valea Crișului. Fiind în afacere interesați și Români, dăm unele amănunte despre această afacere.

Înainte cu vre-o câțiva ani dl Constantin Șerban proprietar din Baia de Criș a vîndut dreptul de estirpare din o parte a pădurilor sale, comerciantului din Budapesta Adolf Hász. Firma Hász însă, la doi ani în urmă a devenit insolventă și apoi

a prefăcut întreprinderea aceasta în societate pe acțiuni care a primit asupra sa drepțurile și deobligamentele firmei Hász.

Dar nici afacerile societății n’au prosperat tocmai splendid și s’au mai adăugat și alte împrejurări nefavorabile cari în timpul din urmă au împins și societatea în criză. Mai pe urmă la cererea unui creditor din Arad, judecătoria din Baia de Criș a efectuit licitație asupra dreptului de estirpare a societății pe acțiuni, care la licitație a fost cumpărat de Domnul Adrian Micu proprietar în Baia de Criș cu 320,000 coroane.

O altă execuție s’a efectuat din partea judecătoriei din Baia-de-Criș pentru o pretențiune ce o au față de societate, în sumă de cor. 4383, punându-se sechestru pe instrumentele de lucru ale societății, șine de tren, și alte mașinerii, depozite de lemne de foc etc. toate în valoare de 27396 cor. 89 fl.

Între creditorii societății și Domnul Constantin Șerban acum decurg pertractări de impaciuială, cari după toate probabilitățile vor duce la scop. Se speră, că chiar și liquidarea societății se va putea evita, dar activitatea, care a fost suspendată se va continua, ear materialul ce se va face se va preda întreprinzătorului pe lângă contract.

Acționarii societății ajunși în criză, sunt în cea mare parte din Budapesta.

ACADEMIA ROMÂNĂ.

Concursuri pentru premii. 1902.

A. Premii pentru cărți publicate.

(Urmare).

II. Premiul Statului Eliade-Rădulescu, de 5000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1903 unei cărți scrise în limba română, cu conținut literar, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate dela 1 Noembrie 1900 până la 31 Octombrie 1902.

Termenul depunerii la cancelaria Academiei, în 12 exemplare, a cărților propuse pentru concurs este până la 31 Octombrie 1902.

III. Premiul Adamachi de 5.000 lei se va decerne în sesiunea generală din anul 1903 unei cărți scrise în limba română, cu cuprins moral de ori-ce natură, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate dela 1 Noembrie 1901 până la 31 Octombrie 1902.

Termenul depunerii, la cancelaria Academiei, în 12 exemplare a cărților propuse pentru concurs este până la 31 Octombrie 1902.

IV. Premiul Asociației Craiovene pentru dezvoltarea învățământului public, de 1500 lei, se va decerne în sesiunea gene-

Lambriu reîncepă să spereze; dar înțelese tot-deodată, că dacă va descoperi totul, rolul său va fi terminat. Se hotări deci să fie cu băgare de seamă. Tot din aceste motive denaturase istorisirea decisiunilor conjurațiilor și nu pomenise nimic de jalba lor către Poartă.

— „Fiind-că Măria-ta o dorești”, zise el, voi mărturisi, că una dintre persoanele cele mai însemnate ale statului este capul declarat; ce ai zice Măria-ta, când ai afla, că marele Vornic Bucium face parte din conjurație!”

— „Marele Vornic Bucium!” exclamă Aron, care deveni foarte palid. „Așadar și tu, Vornice,” murmură el între dinți.

— „Cât despre ceilalți, ei încă nu sunt mai pe jos; Logofetul Bărlădeanu și Vornicul Paos sunt tot boieri de frunte. Mai sunt încă doi venetici, dintre care unul se dă drept Armașul Stroe, ear celalalt pretinde a fi chiar fiul lui Alexandru-vodă Lăpușeanu”. Lambriu găsi, că ar fi imprudent să vorbească de necunoscutul președinte al conjurațiilor, despre care nu descoperise nimic.

Aron era ca isbit de trăsnet. El nu-și putu ascunde turburarea, ear’ Lambriu simția că influența sa crește. Vodă rămase pe gânduri și începă a recunoaște, că trebuie să se servească de Lambriu pentru moment. Într’adevăr numele fiului lui Lăpușeanu pronunțat înaintea poporului putea să fie scânteia, care ar fi aprins incendiul; trebuia dar să lucreze cu cea mai mare precauțiune și să molcomească pe Lambriu.

— „De Bucium, Bărlădeanu și Paos voi purta eu de grijă”, zise în fine Aron. „Cât despre pretinsul fiu al lui Lăpușeanu, țî-l las în grijă, comise. Dispune de oamenii mei, cum îți va plăcea. Ți-se va da un ordin de arestare pentru cei doi venetici; lucrează cu cel mai mare mister și caută să nu-ți scape oamenii aceia”.

Aron sună și ordonă, ca Lambriu să fie condus într’altă sală.

Comisul nostru simția, că câștigase mult devenind stăpânitorul gardei palatului. Spera acum că prin coruptibilitatea oamenilor își va realiza scopurile ambițioase.

V. Causele mici produc efecte mari.

Cetitorul își aduce aminte, că un oare-care Veveriță rămăsese înaintea locuinței lui Petru, pentru a pândi mișcările celor doi amici.

Acest Veveriță, deși avea ceva din însușirile animalului al căruia nume îl purta, totuși era accesibil la sentimente fragede. Cine e fără greșală, să arunce în el cu peatră!

Veveriță era dar inamorat. Ce e mai mult, întâmplarea îl așezase chiar în fața locuinței, unde viețuia încântătoarea sa Dulcinea. Când zicem încântătoare, ne servim de o expresiune poetică, pentru a califica obiectul unui sentiment mai tot atât de poetic. Dacă omul nepreocupat s’ar fi uitat cu atențiune la lelița Marghioala — așa se numia obiectul amorului lui Veveriță —

poate că ear’ fi găsit multe defecte; dar pentru bunul om, care o vedea prin microscopul iubirei, ea era într’adevăr încântătoare.

Abia se sculase lelița Marghioala și era încă cu pîrul nepeptenat, când veni să deschidă obloanele ospătăriei sale — Marghioala ținea ospătărie în fața casei, unde locuia Petru —; de odată ea zări pe scumpul ei Veveriță. Peana omenească nu poate descrie cea ce simți în acel moment cea flică a Evei — îi zicem așa, fiind-că mama sa se cheama Eva.

Veveriță din parte-și ar fi voit mai bine să între în pămînt, căci funcțiunea sa prezentă nu prea era în acord cu dulcile ademeniri ale amorului. Bietul Veveriță își luase mare răspundere postându-se chiar în fața ospătăriei.

Marghioala făcu șgomot cu obloanele, pentru a-i atrage atențiunea, și strigă: „Veveriță! D-ta aici! Frumos din parte-ți să veghezi înaintea ferestrei mele! Vino în casă!”

Ce era să facă sârmanul om? Nu putea spune, că e spion; de altcum puterea sentimentelor sale poetice, și oare-care îmbolduri mai puțin poetice ale stomachului îl duseră în ispită. El intră în ospătărie, zicîndu-și: „Mă voi așeza lângă fereastră și de acolo voi observa tot atât de bine; ba, ce e mai mult, spionarea mea nu va fi bătătoare la ochi”.

Omul propune, Dumnezeu dispune! Dar, să nu anticipăm.

(Va urma)

rală din anul 1903 celei mai bune cărți didactice în limba română dintre cele tipărite dela 1 Noemvrie 1898 până la 31 Octomvrie 1902.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 6 exemplare, a cărților propuse pentru concurs este până la 31 Octomvrie 1902.

V. Premiul Statului Lazăr, de 5.000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1904 unei cărți scrise în limba română, cu conținutul științific, care se va judeca mai meritore prin cele publicate dela 1 Noemvrie 1901 până la 31 Octomvrie 1903.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 12 exemplare, a cărților propuse pentru concurs este până la 31 Octomvrie 1903.

VI. Premiul Năsturel-Herescu, de 12.000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1905 unei cărți scrise în limba română cu conținutul de orice natură, care se va judeca mai meritore prin cele publicate dela 1 Noemvrie 1900 până la 31 Octomvrie 1904.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 12 exemplare, a cărților propuse la concursul acestui premiu este până la 31 Octomvrie 1904.

VII. Premiul Hagi-Vasile, de 5.000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1905 unei cărți scrise în limba română și publicate în timpul dela 1 Noemvrie 1899 până la 31 octomvrie 1905, al cărei cuprins va fi:

Istoria comerțului la Români sau starea actuală a comerțului în România, sau studii asupra legislației comerciale în Statul român, sau ori-ce alte subiecte privitoare la comerțul român.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 6 exemplare a cărților propuse pentru concurs este până la 31 Octomvrie 1905.

Notă. — Concurenții sunt obligați a arăta totdeauna în scris pentru care anume premiu prezintă lucrările lor la concurs. — (Decis. 31 Martie 1892).

B. Premii pentru lucrări puse la concurs cu subiecte date.

VIII. Premiul Statului Lazăr, de 5.000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1903 celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect: *Studiul vinurilor din România din punctul de vedere economic și al compoziției lor chimice.* — (Decis. 8 Aprilie 1897).

Acel studiu va trebui să cuprindă cel puțin:

- Expunerea cunoștințelor ce avem
- Intinderii viilor, valorii și costul culturii lor;
- producțiilor vinului și a producțiilor derivate și a valorii lor;
- comerțul exterior de vinuri și de produse derivate și
- consumațiunile interioare de vinuri de produse derivate.

II. Descrierea a cel puțin patru din marile podgorii din țară, luând de preferință două din Muntenia și două din Moldova.

Descrierea va trebui să cuprindă:

- topografia generală;
- exposițiunea;
- natura geologică și petrografică a solului;
- pe cât posibil climatul sau cel puțin datele meteorologice ale regiunii;
- descrierea speciilor de viță cultivate, cu desemnarea de struguri și de frunze;
- modul de cultură a viței și costul lucrului;
- modul fabricării vinului și eventual al produselor derivate;
- producțiunea valoarea ei;
- valoarea viilor;
- viile cele mai renumite;
- analizarea mecanică și chimică a pământului din cel puțin trei vii pe podgorie, cari se deosebesc mai mult una de alta, fie prin calitate sau cantitatea produselor fie prin natura pământului;
- analiza mustului fabricat din câte o singură specie de struguri;
- analiza musturilor fabricate din amestecuri de struguri, așa cum se face de ordinul preparării lor în localitate; se vor analiza cel puțin musturile provenind din viile ale căror pământuri au fost analizate;
- analiza vinurilor din acele podgorii;
- analizându-se cel puțin vinurile din viile ale căror pământuri au fost analizate și pe cât posibil vinurile produse în aceeași vie în diferiți ani.

Terminul prezentării manuscrisurilor la concurs este până la 1 Septemvrie 1902.

(Va urma.)

NOUTĂȚI.

ARAD, 21 Iulie n. 1902.

Noul parlament de pe malul Dunării din Budapesta, cel care a costat țeara atât amar de milioane, e deja gata. În săptămânile acestea se termină și decorațiunea interioară, așa încât deja la toamnă se va muta atât Casa magnaților cât și Dieta în noul parlament. Probabil va fi o ședință cumulativă în sala cupolei, ca la 1896, la care vor asista atât magnații cât și deputații. Se speră că și Regele va lua parte la această ședință. Cu ocaziunea aceasta se vor rosti discursuri comemorative asupra vechilor edificii și asupra momentelor mai principale din istoria lor.

Proces de presă deputatului Korodi. Deputatul Korodi, după cum scriu zărele din Budapesta, și-a intentat proces de presă pentru agitare, ce a făcut prin niște articole scrise de dânsul în „Kronstädter Zeitung“. În șirul procedurii, tribunalul din Murăș-Oșorhei, a cerut Dietei suspendarea imunității lui Korodi. Senatul de acasă a tribunalului, după cum se depeșează, în zilele acestea a amănat pertractarea, pentru-că rescriptul prin care se suspendează imunitatea deputatului Korodi, este defectuos. Tribunalul va cere din nou parlamentului suspendarea imunității lui Korodi.

Despărțirea în două a unui cerc electoral. Se depeșează din Budapesta: Orașul Selmeczabánya a trimis ieri o petițiune interesantă Dietei. În petițiune s-a spriginește cererea orașului Panciova, de a se despărți cercul electoral Panciova în două, respective a se forma din unul două cercuri. Orașul Selmeczabánya speră, că asta va aduce cu sine o nouă arondare generală a cercurilor.

Transferat. Ministrul de culte a transferat la Budapesta pe profesorul gimnaziului din Arad, dl Perlaký Gábor.

A fugit. Doctorul Sztóján József din Budapesta și-a plăns poliției din Budapesta că soția sa născută Teresia Crispi, de origine din Neapoli, a dispărut din oraș, ducând cu sine și copilul mai mic. Asta însă n'ar fi nimica, deoarece-ce a mai lăsat și doctorului trei copii. Vorba e că n'a fugit singură, ci cu un tânăr medicinist; și nici aceasta n'ar fi grav, căci la urma urmelor doctorul și-ar găsi și el alții. Grav este însă că a fugit după-ce a învățat un mare secret al doctorului: acela de a petrifica morții. Secretul acesta Dr. Sztóján îl avea singur în Europa și spera să facă bani mulți mai ales că înaintea chiar a facultății de medicină din Budapesta doctorul dovedise că știe petrifica ori ce cadavru omenesc. Acum însă soția sa va comunica secretul și tânărului amant și astfel Dr. Sztóján va perde mult.

Doctorul are de altfel un trecut destul de aventuros. A luptat și în Transvaal, dar a ajuns în prisoarea Englezilor, a fugit apoi la Paris și de un an și jumătate trăiește în Budapesta, unde spera să facă bani cu secretul pe care a avut prudența să îl încredințeze și soției sale.

Earăși grevă. Este ceva în aer așa se pare, cu grevele ac stea multe. În Arad una după alta. Abia s'a terminat greva zidarilor, vin acum chelnerii, ear erii brutarilor au sistat munca. Greva brutarilor până acum e numai parțială, dar spiritul de grevă e în aer și se desvoltă.

În brutăria Klein Ignác Karolina azi toți lucrătorii au sistat munca, cerând salare pe cari proprietarul le-a refuzat. Lucrătorii au părăsit apoi unul câte unul atelierul.

Logodnă. Dl Liviu Magdu, unul dintre harnicii funcționari ai „Victoriei“ din Arad, și-a logodnit Duminecă cu gentila d-șoara Victoria, fiica preotului Victor Russu din Utvin.

Le dorim toate fericirile!

Aniversarea nașterii lui Kossuth. Se știe, că dintre municipiile din țară,

Aradul a luat întâiu hotărârea de a sërba cu pompă ziua nașterii lui Kossuth, și anume a 100 ziua a nașterii lui, care este la 19 Septemvrie. Primarul, Institoris Kálmán, și protonotarul Kádas Kálmán, s'au adresat acum tuturor municipiilor orășenești, îndemnând ca pretutindenți să se sërbeze în chip demn creatorul epocii dela 1848.

Repausul duminical al funcționarilor. Comitatul Ugocsa a înaintat Dietei o petiție, ca legislația să decreteze repausul duminical și pentru funcționarii respective *Dumineca și în sărbători să pauzeze toate oficiile publice.* Petiția se va lua în dezbateră de Dietă încă în decursul lunii Octomvrie.

Revolta din Pánk. Locuitorii din Pánk lângă Deva, au primit cu petri și foc de pușcă pe judele de tribunal și cei 25 gendarmi cari se duceau să-i scoată din posesia unor pământuri a căror proprietate o perduseră în proces. Judecătorul și gendarmii au fost siliți să se întoarcă din cale și numai după ce a doua zi s'a recuirit miștie, s'a făcut reguiz. Au fost arestați 25 țărani și o țărăncă; aceasta purtase steaguri roșu.

Executat. La Salonta familia Kordo a primit dela comanda reg. 16 de husari din Budapesta știrea că fiul lor József a fost executat prin glonț. Husarul Kordó József a tras adică zăbe asupra sublocotenentului său pe care l'a străpuns. Judecătoria militară l'a osândit pentru asta la executare prin glonț. În Salonta senzația e mare.

Sinucidere pe scenă. În opera din Varșovia s'a impuscat pe scenă în decursul reprezentațiunii baletului „Coppelia“ dansatorul Kowolski și a căzut îndată mort. Publicul consternat la culme a grăbit spre ieșire în huzulzala cea mare. Reprezentația s'a sistat îndată. Causa sinuciderii este necunoscută.

Tragedia colonelului trădător. Din Moscova se anunță, că colonelul Grimm, care e condamnat la 12 ani muncă silnică pentru tradare de acte secrete, a fost Marți deportat la Siberia, unde își va face osânda. Colonelul Grimm a fost legat în fiare alătura cu un criminal ordinar și astfel are să facă lungă cale până la locul de deportațiune.

Reclamă. Zărele maghiare fac mare vuiet în jurul transferării lui Indre Lázsló, subjudele dela Făgăraș, la tribunalul din Gula. Ele spun că Indre a cerut el însuși transferarea, deoarece ce la Făgăraș nici viața nu l'era asigurată. „Valahii ultrașiști“, din Cluj ar fi mers adică așa de departe cu „să bătăie și ura“, că au tras cu pușca, pe fereastră, să-l omoare pe Indre, care s'a declarat în primul rînd „patriot maghiar“ și numai după aceea Român.

Creдем că Românii din Făgăraș și de prin alte locuri nu-l au drag pe Indre, dar e sigur și aceea că d-sa se laudă cu atîta — ură din partea ultrașiștilor, ear presa maghiară îl face o reclamă ce nu se potrivește pentru un servitor al justiției.

Biblioteca „Academiei Române“. Mișcare în luna Iunie 1902. I. Consultarea. A) Cărți tipărite: 1. Cerute cu tuluina 331 cetitori, 1558 volume. 2. Imprumutate acasă 10 cetitori, 51 volume. Total 341 cetitori, 1609 volume. Afătoars în sala de lucru: Cărți 1653 volume. Afătoare în sala de lucru: Reviste române 25 volume. Afătoare în sala de lucru: Reviste străine 58 volume. B) Manuscripte și documente: Manuscripte consultate 41 cetitori, 146 volume. Documente consultate 24 cetitori, 1367 volume. II. Sporirea. Primate: 1. Conform legii dela 1 Aprilie 1885 163 volume și broșuri, 84 numere de reviste române. 2. În dar sau în schimb 28 volume și broșuri 26 numere de reviste străine, 1 vol m-cr., 9 documente, 5 desamurii. 3. Cumpărate 92 volume și broșuri 96 numere de reviste străine, 3 atlase și cărți, 1 stampă și portret, 43 volume mscr., 3586 documente, 32 foto-grafr, 1 album. Total: 283 volume și broșuri, 84 numere de reviste române, 121 numere de reviste străine, 3 atlase și cărți, 1 stampă și portret, 44 volume mscr., 3546 documente, 32 foto-grafr, 1 album. Bibliotecar Bianu.

Tirg de țeară în Lipova. În zilele de 25, 26 și 27 Iulie n. a. e. se va ținea tirg de țeară (sf. Ilie) în Lipova.

Petrecere. Tinerimea academică dia Sălagiu-Chior și părțile mărginașe invită la petrecerea cu dans ce o va arangia în Santă (Tasnád-Szántó) în 3 August 1902. Din incidentul adunării „Despărțământului XVI-lea Sălagian-Chioran“ și cea a „Reuniunii femeilor române sălăgiene“ cu începutul precis la orele 8 seara sub scut sigur, în favorul Astrei și a reuniunii femeilor rom. selegiene. Spre orientare: Preț de intrare: 2 cor. de persoană; 6 cor. de fam. până la 4 membri. Cuartire și trăsuri gratuite tur și retur. Pentru mâncări și beuturi bune va fi condus ospătarul.

BIBLIOGRAFIE

An apărut:

„Anuarul“ școlii comerciale superioare grăco-orientale rom. din Brașov pe anul XXX II al existenței sale, publicat de Arseniu Vlaicu, director. Partea dintâiu cuprinde un studiu lung despre „contabilitatea afacerilor în participatiune“ de prof. Ioan Păcu, în partea doua sunt apoi datele școlare. Școlile comerciale din Brașov au avut în anul școlar 1901—1902, 101 elevi. Notă generală de foarte bine despre succesul în studiu au obținut în clasa I: ei-vii Ioan Mafteiu din Patos, Grigorie Popescu, din Petreșca în clasa II Vasile Berlian din Sălagiu, Vasile Ciocoi, dia Rășnov Vasile Muntean din Clujova Montana și George Tălescu din Oravița montană în clasa III Urian Samuil din Vad.

Dare de seamă despre mersul școlii țării cum și despre mersul școlilor ei F. B. b. liană, Primară și Normală pe anul 1901|2 întocmită de directorul școlilor Petru Garboviceanu.

ULTIME ȘTIRI.

Viena, 21 Iulie. În ședința ce s'a ținut azi de specialiștii plenipotențiați ai celor două guverne nu s'a putut ajunge la înțelegere în afacerea clausulei vămii pe vin, așa că negocierile se vor lua numai la toamnă.

Ischl, 22 Iulie. La 3 August va sosi aici regele Carol al României. Monarchul Frantz Iosif îl va primi în gară, inconjurat de o strălucită suită și-l va avea oaspe trei zile. De aici regele României se va duce la Ragaz (Elveția).

Red. respons. Ioan Russu Șirianu. Editor Aurel Popovici-Barcianu.

Insertiuni și reclame.

Intr'o bună familie română în Sibiu

se primesc școlarii din provincie întreținere și educație bună. Limba germană și română se poate învăța perfect.

A se adresa Administrației noastre.

Stabiliment de hydrotherapie

„WÄLLISCHHOF“.

Stațiunea de tren Brunn Maria-Enzersdorf 30 minute departe de Viena.

Aranjament modern, prețuri moderate

(modul, folosirea băilor, locuiri, proviziunea intrăgă 21—33 fi pe săptămână, amesturat locuiri).

Cu prospecte și informațiuni detaliate stă la dispoziția on. public direcțiunea stabilimentului și medicul: 800 5—

Dr. Lazar Popovici, Dr. Marius Sturza, medic consilier medic dirigit în Viena XV, Wällischhof p. u. Maria-Mariahilferstrasse 136. Enzersdorf bei Wien.

Telefon: 440

Telefon: 440.

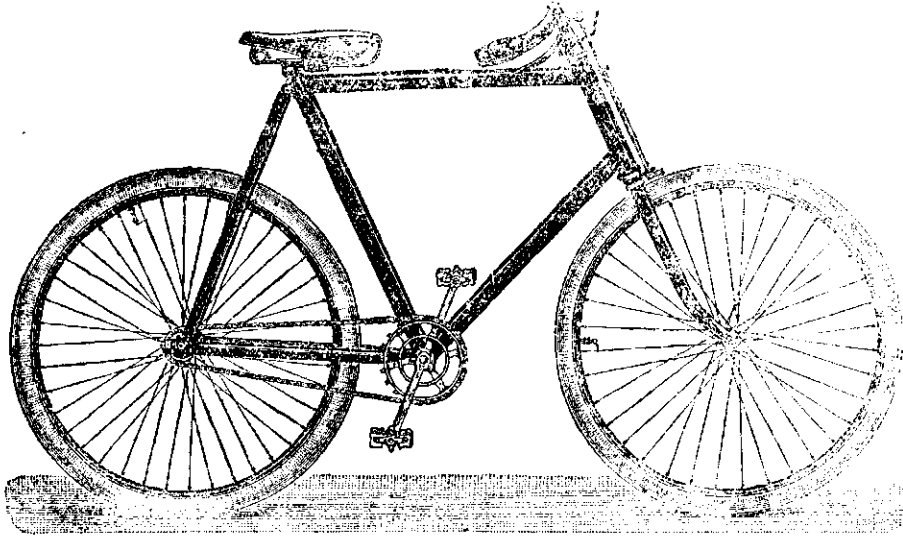
Koch Dániel

A R A D, strada Deák Ferencz nr. 42,
vis à vis de hotelul „Crucea albă“.

Mare deposit de biciclete de primul rang, de mașini de cusut și exclusiv deposit de cele mai vestite biciclete

„Puch“.

Primesc în lucrare transformarea totală, emailarea în toate colorile, precum și nickelarea a ori-ce biciclete.

Părți constituitoare de biciclete și mașini de cusut, precum și tot felul de fabricate pentru mașini permanent se găsesc în magazinul meu.

Biciclete și mașini de cusut se vând cu prețuri favorabile.

Aplicarea la locul lor a sonerelor electrice și a telefoanelor de casă se execută cu prețuri foarte avantajoase.

Mare magazin de mașini electrice.
Mare atelier pentru reparaturi.

Comandele din provincă se îndeplinesc cu toată punctualitatea.

733 — 15

Ceasornice.

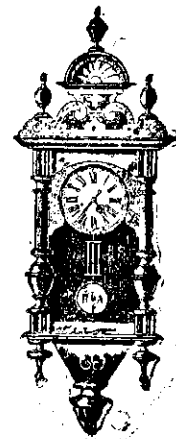
Vânzarea în detalii cu prețurile fabricii.

Garanție pe 3 ani.

Nr. 1. Ceasornic remontoar de nickel cu 2 capace, calitate foarte bună gravat	Cor. 6.50 7.50	Nr. 7. Ceas Anker-remontoar de argint rusec Tula, cu 3 capace, 15 rubine, desen incrustat în aur	Cor. 22.50
Nr. 2. Ceasornic remontoar de nickel, cu 3 capace Acelaș, însă gravat	8.75 9.50	Nr. 8. Ceas. remontoar de dame oțel negru, 2 capace	Cor. 9.75
Nr. 3. Ceasornic remontoar de oțel negru, cu 3 capace	7.50	Nr. 9. Ceas. remontoar de dame oțel negru, în formă de inimioară cu 2 capace	14.50
Nr. 4. Ceasornic remontoar imitație de Tula (argint rusec), cu desenul frumos și cu 3 capace	10.50	Nr. 10. Ceas. remontoar de dame, de argint cu 2 capace	Cor. 12.50
Nr. 5. Ceasornic remontoar de argint, cu 3 capace, frumos gravat	15.—	Nr. 11. Ceas. remontoar de dame, de argint rusec Tula, 2 capace	15.50
Nr. 6. Ceasornic Anker-remontoar de argint, cu 3 capace, 15 rubine, mecanism foarte bun, frumos gravat	18.75	Nr. 12. Ceas. remontoar de dame, argint cu 3 capace	16.50
Nr. 14. Ceas. remontoar de dame, argint rusec Tula, 3 capace, desen incrustat în aur veritabil	21.50	Nr. 13. Ceas. remontoar de dame, argint rusec Tula, 3 capace	18.50

Nr. 15. Ceasornic deșteptător veritabil, Baby american	Cor. 3.—
Nr. 16. Acelaș cu dată	4.—
Nr. 17. Ceasornic deșteptător pătrat cu mâner	7.00
Nr. 18. Ceasornic deșteptător cu muzică, 1 melodie	11.—
Nr. 19. Acelaș cu 2 melodii	12.50
Nr. 20. Ceasornic deșteptător în formă de potcoavă	6.—

NB. Fiecare ceasornic se încercă înainte de expediție și se garantează mersul regulat pe 3 ani.

Ultima noutate.

Pendule de perete cu muzică, cântă melodii foarte frumoase la fiecare oră; execuțiunea acestor pendule este foarte îngrijită, în lemn de nuc cu sculpturi frumoase așa că reprezintă o decorațiune superbă pentru ori-ce casă.

Prețul: Cor. 16.—

Această pendulă fără muzică Cor. 12.—

La nemulțumire se înapoiază imediat banii.

SAMU LINDENBERG

BUDAPESTA

Vadász-utca nr. 42/D., colț cu Kálmán-utca.

803 — 3

Intreprindere grandioasă în Arad.

Marea

prăvălie a lui

Porter

Vilmos

în Arad, pe piața Libertății

care prin extensiunea și mărimea sa în provincă este prima în țeara întreagă. În deosebită atențiune recomandăm cetitorilor noștri

articole de vară, de voiaj și de băi.

Prăvălia e împărțită în următoarele secțiuni:

1. Secțiunea mărfurilor pentru bărbați.
2. „ „ „ „ femei.
3. Articole pentru menaj și pentru decorarea locuințelor.

4. Cadouri ocazionale și articole de suvenir din Arad.
5. Jucării pentru copii.

La o cumpărare în sumă de **10** coroane se acordă cumpărătorului o fotografie a sa gratuit, având de solvit numai pentru rama hârtiei **3** coroane.

804 — 3

NOUTĂȚI.

ARAD, 8 August n. 1902.

Pentru veneratul Consistor aradan. Din B.-Comloș ni-se scrie:

„Vă rugăm să binevoiiți a întreba: are Ven. Consistor cunoștință că pentru grave transgresiuni de caracter bisericesc, preotul Balan din comuna noastră a fost osândit de tribunalul din Chichiuda la 4 zile temniță și că numitul preot a și implinit această osândă?”

„Dacă are Ven. Consistor cunoștință de acest fapt, cari sunt cauzele că pe ale bisericăscă nu s'a luat nici o măsură împotriva acestui preot cu așa purtare? Cine și de ce îl părtinește?”

Duel între contele Harncourt și Wahrmann Ernő. Mai zilele trecute fusesse totdeauna înregistrat penibilă afacere ce a avut loc între Wahrmann Ernő și contele Harncourt la domiciliul acestuia în Emea română. Ziarele din Budapesta au anunțat că Wahrmann Ernő care era gazduit la contele Harncourt, la focal unei discuții, a trăs de 4 ori cu revolverul asupra contelui. Wahrmann însă a desmintit șurea aceasta a zărelor. Față de această desmintire contele Harncourt și prințul Don Jaime care din întem plare a fost de față la scena de sus a dat în publicitate un astfel de răspuns care l'a determinat pe Wahrmann să le scrie amănunțură epistolele insultătoare.

În urmarea acestor epistole atât contele cât și prințul i a cerut telegrafic satisfacție lui Wahrmann.

Duelul între contele Harncourt și Wahrmann a avut loc ieri în Budapesta. S'au făcut 2 schimburi de gloanțe, distanță 20 pași cu avans de 5 pași. Răni nu s'au întem pliat.

Schwartz Zsiga și Boksán Szevé. Cine este acesta din urmă, știe toată lumea. Amicul nostru Dr. Ioan Suciu i-a făcut doar portretul nu se poate mai plastic și fidel, în ședința de Vineri a congregațiunii comitatului Arad.

Cine este însă Schwartz Zsiga, nu prea știe Europa. De aceea foile maghiare se grăbesc să spună, că numitul fiu al lui Iarail este secretarul „mesei Kossuth” din Arad, o societate care se adună și bea întru mărirea patriei. Ear meritul care-l trece la nemurire pe jupânul Schwartz este, că d-sa a propus, la „masa Kossuth” din Arad, să i-se voteze recunoștința lui Boksán Szevé și Várbelyi László pentru bravura cu care au respins „atacul valah” din congregație ori mai bine: îndrăneala lor de a vorbi de rău unul pe toți Români ear celalalt de memoria marelui erau Avram Iancu...

Ca mâne Beles János o să propună, la masa francmasonilor de pildă, conduită cu toțe și musică în cinstea lui Sever, care e și francmason de altfel și amic intim cu dl Cicio.

Negutător inecat. Alaltăieri după-amezii la 6 ore s'au inecat aici în Arad în scaldă-oarea „Neptun” dela Murăș Taugner János negutător din Nemet Pereg. Casul a produs mare consternație între cei prezenți cari în căldurile aceste mari, erau foarte numeroși.

Străinul, — l'au văzut alții, cum a sărit în apă, încă eu alții doi și s'au confundat. Ceilalți însă îndată au ieșit ear la suprafață dar străinul nu a mai ieșit. Valurile s'au închis asupra capului său și a perit în momentul lor.

Dup'aceasta ca să se poată constata identitatea inecatului, toți cei din apă au trebuit să-'și ocupe cabinele, ear polția care sosise li-a luat apoi pe rând, constatând că nrui 68 este fără stăpân.

Din hărțile aflătoare la nefericitul i-s'a putut constata identitatea și s'au avisat îndată familia sa în Nemet Pereg, nevasta și doi copii rămași acum orfanți de tată. Pricina nefericirii nimeni nu o poate ști cu siguranță, circulă felurite versiuni.

Unii susțin că n'a știut înota și din nebgare de seamă a sărit în balustrada cea afundă, pentru inotători. Apa

totuși ar fi trebuit să-'l dea la suprafață, dar desigur a apucat sub plute și aci și-a aflat groasnica moarte.

Alții cred, că au fost lovit de apoplexie în momentul săririi în apă și astfel explică, de ce corpul n'a fost aruncat la suprafață.

Post de medic comunal. Unul dintre cele mai bune posturi de medici din comitatul Aradului este cel din Șiria. Aceasta fruntașă și bogată comună aproape curat românească numără peste 6000 locuitori, mai are apoi în vecinătate de tot apropiată 4 comune mari românești cari fiind încorporate în cerouri medicale cu sediul mai îndepărtat, gravitează tot spre Șiria. Ar fi foarte de dorit că la acest post să concureze medic român care sigur va fi ales, căci în reprezentanța comunală Români sunt în covârșitoare majoritate. Salariu fix de-oamdată e 1000 cor. dar avem știri pozitive, că acest salariu va fi în curind urcat la o sumă considerabilă.

Cererile instruite în sensul § 48 din articolul de lege XIV anul 1876 sunt a se trimite până la 16 August n. la 6 ore p. m. protopretorelui Pá is Gabor (Vilagos). Alegerea va fi la 18 August la 4 ore d. m. să recere și priceperea limbii germane.

Alesul e obligat să ocupe postul fără întâziere.

Cleric român „jo hazafi”. Ni-se scrie: Tinerul Virgul Hășegan, cleric abt. de Blaj, ca să se arate bun patriot și ca se ridică cinstea (?) seminarului din Blaj, și-a tipărit invitație la cununie în frumoasa limbă a lui Arpad.

Colegi și cunoscuți felicități l' după merit.

Trieratul. Din Pîl-mare se scriu următoarele: Trieratul decurge în toate părțile și deși în cele mai multe locuri grăul a fost cules la pământ, rezultatul este totuși bun. Grăul e mai frumos și mai greu decât în anul trecut, grăul și sêcaca dă pe un jugăr 6 mm., în site locuri și mai mult, așa că întrece toate așteptările. Economii noștri sunt nêchâjiți numai pentru prețul slab de acum, căci trebuie să vândă mult ca să roată împăca darea mare și interesele împrumuturilor dela bănci. Nădejdiile puse în recoita cucurazului s'ar reniisa dacă am căpă a că: mai în grabă ploaie, seceta aceasta îl oprește în dezvoltare, deși până aci a crescut foarte frumos.

Fură din patriotism. Zsotér Murvai János, un tiner în vîrstă de 13 ani, a fost prins de mai multe ori că fură pei de găini. În cele din urmă a ajuns însă la judecătoria și apoi în — temniță. Dovedit că a furat, tîzêrul de mare speranță s'a apărât așa:

„Da, am furat, dar din patriotism! — Cum așa? Intrebă judecătoria. — Apoi ce era să fac: să mor de foam? Nu era oare pêsat să moară un „hazafi” (patriot)?

Tribunalul, cu toată această mișcătoare apărare, n'a admis însă că un patriot își poate mîntui viața numai cu put fripti de aceea a osândit pe patriot la 14 zile temniță.

Fidatșare. Dl Sabin Miclufa teolog absolut și a încredințat de fiteare soție pe amabila d'șora Emilia fca preotului Moise Ghergar din Meroada. — Felicitările noastre!

Martirul științei. Garnaut susținea în congresul de medicină ținut în Paris anul trecut, și în o carte a sa, că tuberculoza animalelor să ia la om, pe când Dr. Koch susținea contrariul și în combaterea teoriei lui Garnaut vorbea cam de pe cal. Garnaut pentru a dovedi adevêrul teoriei sale și astfel a convișe omenimea, că are să se păziască de tuberculoza animalelor, s'a oferit pe sine însuși unei comisiuni de medici, ca să i injecteze bacilii de tuberculoză animalică. N'a avut însă curajul nici unul, nici chiar Koch, să iee pe sufletul său urmările acestei — dovediri. L'a avut însă el Garnaut, care în prezența unor medici și a injectat însuși puroii din plămînilor unei vaci tuberculoșice. Injecțiunea fiind făcută numai sub piele, i s'a părut că prea mult trebuie

să aștepte până la ivirea efectului; de aceea în 15 Iulie și-a injectat de nou puroii de tuberculoză animalică. Asupra efectului s'a pronunțat Vineri în modul următoriu:

„După a mea păcere e foarte serioasă verosimilitatea, ca vaccinarea aceasta mi va cauza moarte. Am dat însă prin aceasta cea mai puternică dovadă că Dr. Koch a greșit când întru combaterea teoriei mele a susținut că tuberculoza animalelor nu poate fi transmisă la om. Am voit să dovedesc cu prețul vieții mele, ce temeinic e opul meu, în care am luat lupta contra teoriei lui Koch.”

Concertul Vladaia în Recița-Montană. Ni-se anunță din Recița-Montană, că Doamna Irena de Vladaia va da acolo un concert în 17 August la care va colabora și corul vocal. Suntem siguri că publicul doritor de plăcerile artei va asculta în număr cât mai mare pe d-na Vladaia.

Convocare. Despărțământul Sătmărogecia a „Asociațiunii pentru literatură română și cultura poporului român” își va ține adunarea generală la 10 August 1902 în comuna Turț, după terminarea sf. litu gii ce se va celebra dela 8 1/2 ore a. m. în bis. parohială din numita comună cu următoriu program: 1. Cuvînt de deschidere. 2. Raportul secretarului despre activitatea despărțământului 3. Raportul casierului despre starea casei. 4. Alegerea alr două comisiuni pentru cenzurarea raporturilor de s. b 2 și 3. 5. Desertațiune: „Desvoltarea spiritului de economie în viața poporului”. 6. Alegerea alr 2 membri pentru adunarea generală a „Astei”. 7. Desigerea loculu adunării viitoare. 8. Încesarea taxelor și înscrierea metebilor noi. 9. Ever tasle propunerii. 10. Închiderea ședinței. Membrii despărțământului și toți amicii culturii poporului român sunt invitați cu toată onoarea la aceasta adunare. *Moștinul Mic*, la 20 Iulie 1902. Dr. Vasilie Lucaciu, secretar. George Șuta, director.

Loviți de trăsnet. Vineri în 18 Iulie nou în comuna Sămiclăușul român comitatul Bihor fiind mai mulți oameni la seerie și ridicat un nor și a început să picure, secretarii s'au scutit de ploaie la cruci. Din întâmplare la o cruce erau doi tineri cari stăteau în picioare, pe cari cuprinsă i dău flicăra trăsnetului, au început a arde ca două lumini, au ars atât carnea de pe trupul lor rămânând numai scheletul gol, deci nu e mirare că Dumnezeu își sloboade pedeapsa sa pe unii cari trăiesc în concubiinție (ne cununăși) căci astăzi partea cea mai mare din locuitorii comunei acesteia sunt necununăși; pentru-ce numai preotului i-se poate mulțumi căci nu poartă interes față de acei ticăloși.

O batistă istorică. Ziarele din Londra vestesc (acum), că regele Eduard înainte de plecarea sa din Portsmouth și-a scris numele pe batistă cu cari Burii în 4 Iunie 1901 semnălaseră trupelor engleze că predau Pretoria. Batista a fost adusă la Londra de lordul Kitchener și afară de numele regelui se adă scris pe ea numele lui Kitchener și al lui Roberts.

Populațiunea Rusiei. După statistica oficioasă publicată nu de mult asupra primului recensămînt făcut la începutul anului 1897, în Rusia europeană și asiatică sunt 125 milioane 668 mii 190 suflete.

Dintre acestea de religiunea ortodoxă 87,384 480 suflete prin urmare 69 54% din totalitatea populațiunii.

Restul se împarte astfel: mahomedani 14.389 000; romano-catolici 11.320 972; protestanți 3.743.000; rascolnici 2 mil. 182.738 mii; alți creștini 1.220.000; israeliți 5.188 000 necreștini 645.550 de suflete.

Telegrafia fără sîrmă. Telegrafia și telefonul fără fir sunt, zice-se, pe cale de intra în domeniul practicii.

La Londra s'a înființat deună zi o societate cu un capital de 4.375.000 franci care pretinde că, grție unui sistem care n'are nimic d'a face cu acela al lui Marconi, va putea instala aparate la domiciliu în condiții foarte multumitoare de estinătate.

Doză mari uzine vor fi clădite, una în Buckinghshire, alta în Franța, planu-

rile și devisele sunt sfirșite. S'ar fi hotărît și prețurile curente.

După promotoriile acestei întreprinderi, nimic n'ar fi mai ușor ca, de a pune în comunicație diferitele camere ale unei case sau chiar biroul îndepărtat al unui om de afaceri cu locuința particulară.

PARTEA ECONOMICĂ.

Prețul spiritului din Arad, 7 August.

Spirit rafinat, vînzare mare . 118.—
 „ „ mică . 120.—
 „ brut vînzare mare . 116.—
 „ „ mică . 119.—
 100 chilogram bîrbît uscat . 12.80.—13.—

Bursa de grăne din Budapesta

50 chilgr. grău de toamnă cor. 6 68—6 69
 „ „ sêcără pe Oct. . 5.75—5.76
 „ „ ovășă pe Oct. . 5.40—5.42
 „ „ porumb pe Aug. . 0 00—0.00

Incepîndu-se semestrul al II-lea, rugăm respectuos pe cei-ce ne datorează pentru foale să binevoiască numai decât a-'și achita abonamentul. Noi am așteptat destul; e rîndul acum ca și cei căroră le-am creditat să-'și facă datoria. **Administrațiunea.**

Red. respons. Ioan Russu Șirianu.
 Editor Aurel Popovici-Barcianu.

Insertiuni și reclame.

Vie și altoi de vînzare

în Măderat, dealul Bokréta.

Teritorial de d. 8 jugêce, à 1400 stângin [i. Sădă cu viță americană de un an și de 2 ani. Regolatura pămîntului e de 60 cm. Distanța de plănăit 110 cm. cu par și îngrădite cu gard de drot cu ghimp. Fântâna și colna pentru zinași. Prețul per jugăr 1600 cor. Se vinde dia maza liberă.

Se mai afla 12.000 altoi soi mustafer, bacator sau rosa.

Doritorii a se adresa la dl Petru Moldovan, proprietar în Măderat. 818 1—2

Licitațiune minuendă.

Spre scopul de a se zidi locuință învêștorească în comuna Sămbăteni (Szabadhely), comitatul Arad, se va ținea licitațiune minuendă la 4/17 August 1902 în localitatea școlii de băieți din Sămbăteni la orele 3 p. m. dela prețul de 2000 coroane.

Proiectul și condițiunile de zidire se pot vedea la subscrisul și la oficiul parohial. Sămbăteni, la 21 Iulie (2 August) 1902.

Fabrieiu Manoilă,

819 1—2 paroch proș. com. par.

Într'o bună familie română în Sibiu se primesc

BĂIEȚI sau FETIȚE

din provincie, cari urmează la școală. Pe lângă limba germană și română se poate învăța și pianul.

Doritorii au a se adresa Administrației noastre. 808 6—10

Stark Vilmos,

fabrică de cruci și

atelier de sculptat în piatră în Arad,

Colțul Călei Archiducele Iosif și al străzii Murășului, (casele Fodor și Reisinger).

În SEGHEȘ N Călea Kossuth Lajos.

Primărie ef-putirea comandelor de cioplitură în piatră, în cele mai mari dimensiuni, cu desăbire tot soiul de statue, dela cea mai simplă cruce de mormînt până la cel mai înalt monument, cripte familiare, stâlpi comemorativi, table comemorative, etc. 816 2—2

Mare deposit de cruci de piatră, de granit marmoră, de var, și din ori-ce material dorit.

Callitate excelentă și prețurile celè mai mic.

Asigurați: viață, zestre, capital de întreprindere, rente, cazul morții, spese de înmormântare!

Agentura principală în Arad
A BĂNCEI GENERALE DE ASIGURARE MUTUALĂ SIBIENĂ

„TRANSSYLVANIA“

primesc oferte pentru asigurări din comitatele: Arad, Bichiș, Bihor, Cenad, Caraș-Severin, Timiș și Torontal și le efectuează pe lângă cele mai favorabile condițiuni:

1. În ramul vieții: capitale cu termen fix, rente, zestre pentru fete, capital de întreprindere pentru feciori, pe caz de moarte, spese de înmormântare. Aceste din urmă de la 50—100 cor. se plătesc la momentul morții întemplet;
2. În ramul focului: clădiri de tot felul, mobile, mărfuri, produse de câmp ș. a.;
3. Contra furtului de bani, bijuterii, valori, haine, reevizite ș. a. prin spargere;
4. Contra grindinei: grâu, secară, orz, cucuruz, ovăs, viță (vinea), plante industriale: cânepă, in, himeț, nutrețuri, tabac ș. a.

Desigur se dau și prospecte se pot primi la agenturile noastre locale și cercuțe mai în fișce care comună și direct prin

Agentura principală „Transsylvania“ în Arad

Strada Széchenyi nr. 1. — Telefon nr. 399.

423 — 93

Asigurați contra furturilor prin spargere: bani și tot ce aveți de preț!

„VICTORIA“

instituit de credit și economii, societate pe acții.

Sediul: Arad, casa proprie, calea Archiducele Iosif nr. 2.

Intemeiată la 1887.

Capital de acții: 600.000 cor. — Fond de rezervă 300.000 cor.

Depuneri 3.000.000 cor. — Circulația anuală 44.000.000 cor.

Primește depuneri spre fructificare, după care solveste 5% interese fără privire la termenul de abdicere. — Darea de venit după interese încă o solveste institutului separat.

După starea casei depuneri până la 2000 cor. se restituiesc îndată la prezentarea libelului fără abdicere. Depuneri se pot face și prin poștă și se efectuează momentan după sosirea comandel.

657 — 15

Direcțiunea institutului.

Sanatoriu și institut de cură cu apă rece

— învinițat de înaltul minister de interne prin ordinațiunea Nr. 81.945/1901. —

În toată Ungaria-sudică singurul institut de cură autorizat, care iarnă vara stă deschis pentru public și primește la cură bolnavii cu locuința în institut și externiști. Bolnavii pot avea la dispoziție sfatul ori-și cărui medic.

Mijloace de lecuire:

Baie cu lumina electrică: pentru vindecarea reumei, podagrei, îngrășării, și înveninării prin metale. Aceste băi pot fi folosite și de cei bolnavi de inimă, 15 bilete 15 fl.

Baie de cură cu apă rece: pentru sănătoși întărire, și vindecă boale de plămâni, de stomac nevralgie, boale de intestine (mațe), insomnia, durerile de cap e.c. 15 bilete 6 fl. Abonament lunar 10 fl.

Baie de acid-carbon: pentru vindecarea boalei de inimă, boalelor femești și lecuirea slăbirei pricinuită de nervositate. 15 bilete 18 florini.

Baie maure: pentru vindecarea boalelor femești, reumei, nevralgiei, înțepirea mușchilor etc. 15 bilete 16 fl.

Baie cu apă rece electrică: Vindecă nervositatea, dureri de nervi, slăbirea peste tot a sistemului nervos. 15 bilete 15 florini.

Inhalatii. soale sau cu extract de brad. După modelul celor din Reichenhall și Gleichenberg, — în contra boalelor de plămâni și de gât. 15 bilete 9 fl.

Gimnastica-svedeză: pentru vindecarea strâmbărilor de spinare, înțepirii mușchilor; pentru lecuirea slăbirei la copii anemici. Taxă lunară de la 10 fl. în sus, după gravitatea cazului de boală.

Massage: pentru vindecarea boalelor de nervi, a anemiei, a îngrășării peste măsură și a slăbirei generale. 15 massage 6 fl.

Massage electrice: pentru vindecarea nervosității, a durerilor de nervi și pentru ușurarea misturii. 15 bilete 12 fl.

Electrisare galvanică și cu curent faradic: Bolnavii interniști pot avea sfatul medic. — O odaie (cu încălzit, luminat și serviciu) și proviziunea sau întreținerea: 85 fl. pe lună.

Medicul conducător:

D^r. HECHT,

Arad, Strada Zrinyi (fostă Sziget) Nr. 3 (între în stradă vis-à-vis de Teatru, între prăvăliile Maresch și Szabó). Telefon 270.

541 — 67

Cel mai plăcut și cel mai bun preparat pentru văpsirea părului este

MELANOGENE

de culoare neagră și brunetă. — În timp de câteva minute prin acest excelent și nesticăcios preparat se pot văpsi în culoare neagră sau brunetă: părul, barba și mustața. — Această culoare e permanentă și nu se poate deosebi de culoarea naturală; nu se murdărește și nu se poate spăla nici cu săpun nici cu apă caldă.

E nesticăcios și întrebuințarea e foarte simplă. Prețul preparatului e: 2 cor. 80 fileri. Preparatul, care

face părul blond,

ori-cărui păr, în câte-va minute, îi dă atât de plăcuta culoare blondărie, în culoarea inului, cenușie sau de orice culoare dorită, fără ca să atace părul. — Prețul: o sticlă 1 cor., o sticlă mare 2 coroane.

Poftiți a fi cu atențiune la marca de patentă!

TEA HAJDU

este un preparat probat în nenumărate cazuri pentru boale de pept și plămâni.

Se poate folosi cu cel mai bun succes în contra tusei, durerii de gât, răgușelii, în contra tusei măgărești, îngrășării, în contra tuturor boalelor de pept; în contra îmbolnăvirii de gât, laringe, pămâni, în contra respirațiunii grele, a boalei de pept și a astmei etc.

Prețul: 50 fileri.

698 — 20

SPIRT CONTRA REUMEI

(spirtul „Mankós“)

se vinde în preț de 1 coroană.

S'a dovedit ca un preparat excelent în cazuri de boale de: reumă, de cangrenă, amorțirea mușchilor, dureri de nervi, de crucea spinării, de junghieri, paralisii, amorțea de mușchi și vine, precum și pentru înviorarea pielii etc. La slăbire din pricina bătrâneții, precum și la oboselile turiștilor, înainte și după ture mai lungi, ajută mult prin ungerea (frecarea) cu acest preparat (numai în exterior) S'a probat în cazuri nenumărate.

Gutori FÖLDES KELEMEN,

apotecă și laborator chimic

Telefon 111.

în ARAD.

Telefon 111.

Institutul de credit pe pământuri în Sibiu.

(NAGYSZEBENI FÖLDHITELINTÉZET.)

Pe lângă condițiunile cele mai avantajoase dăm împrumuturi ipotecare

cu amortisare pe 30 1/2, 38 și 40 1/2 ani în rate de jumătate de an, în cari se cuprinde plătit a atât a cametei, cât și a capitalul ei.

Împrumuturile se plătesc cu bani gata în valoarea nominală a scrisurilor ipotecare.

Arangarea împrumuturilor o efectuează încredințatul nostru

Szücs F. Vilmos în Arad

care poate da totodată toate deslușirile.

Institutul de credit pe pământuri în Sibiu.

(Nagyszebeni Földhitelintézet.)

Provocându-mă la anunțul de sus, rog onor. public doritor de împrumuturi ipotecare, ca și pân'acum și de-acum să se adreseze cu încredere la mine cu afacerile sale; principiul meu a fost și rămâne același, ca să prestez publicului în todeauna un serviciu solid.

Spesele de întabulare la dorința le anticipez; onorariul meu urmează ulterior.

Cu stimă:

Szücs F. Vilmos

institut de credit pe imobile și pământuri

în Arad, Piața Boros Béni nr. 22 (Casa Spielmann)

(Etagiul I.)

784 — 14